

ÂŞIK HASRETÎ VE ŞİİRLERİ*

Dr. Doğan KAYA

Bir Alevî-Bektaşî şairi olan Hasretî, üzerinde ciddi çalışma yapılmamış pek çok şairimizden birisidir. Hâlbuki yazılı ve sözlü kaynaklarda daha nice şair tanıtılmayı beklemektedir. Biz de b'ir vesile ile bu yazımızda elimizdeki cönklerden hareketle Hasretî'yi ilim âlemine tanıtmaya çalışacağız. Sözüne ettiğimiz cönklerin sayısı 35'tir. Bunların çoğu Sivas yöresinde tutulmuş olup, XVIII.-XX. yüzyıla aittirler. Bu cönklerden 1, 2, 4, 5, 7, 10, 12, 16, 20. cönklerde Hasretî'nin şiirleri yer almaktadır. Asıl konuya geçmeden, sözünü ettiğimiz cönklerin tanıtılması sanırım yerinde olacaktır.

1 no'lu cönk: 11 X 17 boyutlarındadır. Son sayfadaki "İmam Musa-yı Kâzım sultan-ı zîşan evladlarından lakabı Küçük Gariboğlu demekle meşhur kaza-yı Divriği 1296 (M.1880)" ifadesinden anladığımızı göre cöngü, Divriğili Küçük Gariboğlu yazmıştır. Tamamında aynı yazı karakteri vardır. Yandan dikişli olup defter şeklinde açılmaktadır. Cönk toplam 68 yapraktır. Her şiirin sonuna alt alta üçgen oluşturan çizgiler çekilmiştir. Cöngün aslı Divriği'nin karakale köyündeki Hüseyin Demirtaş'ta bulunmaktadır. Cönkte şu şairlerin 78 şiiri yer almaktadır: *Aşıkî, Bende, Dedemoğlu, Dertli, Derviş Ali, Er Mustafa, Fedayî, Gevheri, Hayri, Hüseyin, İsmail, Kul Himmet, Kul Himmet Üstadım, Niyazî, Pir Sultan Abdal, Sadık, Sefilî, Sıtkı, Sultan Hatâyî, Şah Hatâyî, Veli, Viranî, Viranî Abdal.*

2 no'lu cönk: Boyutları 12 X 18 cm.'dir. Sığırdili şeklindedir. Toplam 62 yapraktan oluşmaktadır. Bazı mısraların üstü kırmızı renkli kalemle çizilmiştir. Yazıların mürekkebi aynı tonda değildir. Son yaprağında şöyle bir ibare vardır: "Üçpınar karyesinde Mansur oğlu veli Efendî'nin mecmuasıdır. Sene 1335 (M.1919)" Oldukça yıpranmış olup cilt kapakları yoktur. İçinde şu şairlerin 78 şiiri yer almaktadır: *Abdal Pir Sultan, Âşıkî, Bâki, Bende, Cafer Oğlu, Celalî, Cemalî, Dedemoğlu, Dertli, Derviş Ali, Derviş Süleyman, Fevzi, Gulâm, Gulam Kul, Halil, Hasretî, Hatâyî, Hilmî, Hüseyin, İsmail, Kalender, Kanberî, Kul Himmet, Kul Himmet Üstadım, Kul Mustafa, Nesimî, Niyazî, Noksanî, Sâdik, Şah Hatâyî, Sefil Ali, Sefil Mehmet, Sırrı, Sofi Oğlu, Sultan Hatâyî, Teslim Abdal, Ülfetî, Veli, Viran Abdal, Viranî.*

4 no'lu cönk: Cöngün aslı Kangal'ın Karanlık köyündeki Ali Ekber Öztürk'te'dir. Boyutları; 16 X 20 cm. boyutlarında olup Yaprak sayısı: 29'dur. R.1331 (M.1915) yılında Kangal'ın Karanlık köyünde yazılmıştır. Cönkte 26 şaire ait 58 şiir bulunmaktadır. Şiirlerine yer verilen başlıca âşıklar şunlardır. *Budala, Deli Boran, Fedâî, Feyzî, Fuzulî, Hasretî, Hatâyî, Hulkî, İrfanî, Kemterî, Kul Himmet, Muradî, Mehmed, Nesimî, Noksanî, Pehlül Divane, Pir Sultan Abdal, Sadık, Sefil Kul Himmet, Sefil Mehmet, Şi'rî, Veli, Viranî, Visalî.*

* Yayınlandığı yer: *Folklor/Edebiyat*, S. 30, Ankara, 2002/2, s. 253-276.

5 no'lu cönk: sigir dili seklinde olup 29 yapraktir. 10 X 20 cm. boyutlarındadır. 1290 (M. 1874) yılında Divriği yöresinde yazılmıştır. Cöngün asli Divriği'nin Höbek köyündeki veli Gökçe'dedir. İçinde; *Âsikî, Dedemoğlu, Dertli, Derviş Ali, Gani Baba, Gevherî, Hatayî, İsmail, Kemter Himmet, Kemter, Kul Himmet, Kul Sevindik, Nesimî, Niyazî, Öksüz, Seyyid Nesimî, Seyyid Seyfi, Türabî, Viranî* gibi sairlerin 38 siiri yer almaktadır.

7 no'lu cönk: İlk ve son sayfaları eksik olan bu cönk tahminimize göre XIX. Yüzyılın ortalarında tutulmuştur. Aslı, Divriği'nin Karakale köyündeki Hüseyin Demirteş'tadır. Cönk, 14.5 X 21.5 cm. boyutlarında ve toplam 123 yapraktir. İçinde 40 şairin 140 şiirine yer verilmiştir. Bu şairlerin başlıcası alfabetik sıra ile şöyledir: *Asrî, Arif, Âşık Umman, Budala, Cafer, Cefâî, Derviş Ali, Dertli, Dedemoğlu, Deli Boran, Fedâî, Feryadî, Gedaî, Gevherî, Gulamî, Hasretî, Hatayî, Hüseyin, İsmail, Kul Himmet, Kul Himmet Üstadım, Kul İsmail, Kul Sevindik, Miratî, Nesimî, Noksanî, Pir Sultan Abdal, Sadık, Sefil Ahmet, Sefil Ali, Sefil Edna, Sıtkı, Sırrı, Şem'î, Şi'rî, Teslim Abdal, Veli, Viranî, Visalî.*

10. no'lu cönk: Adı geçen cönk 13x16 boyutlarında olup 108 sayfadır. Divriği yöresinde tutulmuştur ve cöngün orijinali Divriği Anzağar köylü Garip Tuncer'de bulunmaktadır. Cönkte 42 âşığa ait 87, söyleyeni bilinmeyen 10, toplan 97 şiir mevcuttur. Genellikle XIX. ve daha önceki yüzyılda yaşamış şairlerin şiirlerine yer verildiği göz önünde tutulursa, cöngün en geç XIX. yüzyılda tutulduğunu söyleyebiliriz. Cönkte şiiri yer alan âşıklar şunlardır: *Âşık, Ârifoğlu, Abdal, Budal'a İsmail, Derviş Süleyman, Dertli, Dedemoğlu, Esirî, Eşrefoğlu, Fedayî, Gevherî, Hasretî, Hatayî, Hüseyinî, Kusrî, Kul Sıtkı, Kul Mustafa, Kul Himmet Üstâd, Kul Fakir, Kemter, Noksanî, Pir Sultan Abdal, Sultan Muhammed, Sofioğlu, Sefil Öksüz, Sefilî, Sadıkî, Şi'rî, Türabî, Teslimoğlu, Teslim Abdal, Velî, Viran Abdal.*

12 no'lu cönk:

R. 1316 (M. 1900) yılında Divriği'nin Venk köyünde tutulmuş olan bu cönk, 9 X 23 cm. boyutlarındadır. Orijinali Divriği'nin Mursal köyündeki Kalaycı Kamber'dedir. 55 yaprak olan cönkte, 30 şairin 99 şiir bulunmaktadır. Adı geçen şairler şunlardır. *Ali, Dertli, Dertli Kemter, Deli Boran, Esirî Baba, Feyzî, Gevherî, Hasan Dede, Hasan Paşa, Hatayî, Hüseyin, İsmail, Kabulî Baba, Kalender Baba, Karacaoğlan, Kemter, Kul Himmet, Kul Himmet Üstadım, Kul Safi, Kusrî, Nesimî, Noksanî, Pir Mehmet, Pir Sultan Abdal, Sadık Baba, Şem'î, Teslim Abdal, Veli, Viranî, Zekayî.*

16 nolu Cönk: Toplam 28 yapraktir. 11,5 X 22,5 cm. boyutlarında olup kim tarafından ne zaman yazıldığı hususunda herhangi bir bilgi yer almamaktadır. Ele alınan şairler göz önünde tutulursa, XIX. yüzyılda yazıldığı düşünülebilir. Cilt kapakları yoktur. Şiirler "tamam" ibaresi ile bitirilmiştir. Cöngün orijinali özel kitaplığımızda bulunmaktadır. Cönkte şiirleri bulunan şairler şunlardır: *Azbî, Garîbî, Harâbî, Hasretî, Kalender Abdal, Kamberî, Pir Sultan*

Abdal, Selîmî, Seyfî, Şehîdî, Tûrâbî, Zâhir, Virânî, gibi şairlerin şiirleri yer almaktadır.

20 no'lu cönk:

Oldukça hacimli olan bu cönk 13x20 cm. boyutlarında ve 325 yapraktır. Aslı Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yardımcı'dadır. Oldukça ince ve çizgili bir kağıda yazılmıştır. İçinde 134 şairin 563 şiiri kayıtlıdır. Ayrıca 40 mahlassız şiir, Darname metni ve dualar yer almaktadır. Belirli sayfalarında bazı özel bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla cönk Zile kaynaklı olup 1907-1947 yılları arasında düzenlenmiştir. Değişen yazı karakterlerine bakılırsa üç ayrı kişinin elinden çıkmıştır.

Görüldüğü gibi cönklerde bilinen şairlerin yanında bilinmeyen pek çok şair de vardır. Niyetimiz; bunları da zamanı geldiğinde tanıtmak ve edebiyatımıza kazandırmaktır.

Tanıtmaya çalıştığımız cönklerin çoğu XIX. yüzyılda tutulmuştur. Buradan Hasretî'nin XIX. yüzyılda veya daha önce yaşadığı hükmüne varabiliriz. Şiirlerinde inancı gereği Alevî-Bektaşî kültürünü yansıtan bilgilere yer veren Hasretî, ne yazık ki kendisini tanıtmaya yardımcı olacak hususlara yer vermemiştir. Ancak biz diğer ipuçlarından birtakım hükümler çıkarmaya çalışacağız.

Aşağıda da görüleceği gibi şiirlerde daha ziyade Orta Anadolu'da kullanılan kelimeler karşımıza çıkmaktadır. Sözgelisi: *bulamazsın* sözü *bulaman, kavmi ile* sözü *kavmiynen, kuluna* sözü de şiirlerde *kuluğa* şeklindedir bunun yanında *yüze gülmek, talana vermek* yahut *merdan durman* gibi deyimler de yine Orta Anadolu'da sıkça karşımıza çıkan deyimlerdir. Buradan hareketle, Hasretî'nin Sivas, Tokat, Amasya gibi yörelerde yaşadığı hükmünü çıkarabiliriz.

Söz konusu şiirlerde köy halk şiirinin dili ve üslubundan ziyade, okumuş, aydın bir şair edası hakimdir. Alevî-Bektaşî kültürüne bağlı gelişen edebiyatımızda karşımıza çıkan "ehl-i beyt, pençe-i âl-i aba, on dört masum-ı pâk vs." gibi pek çok deyim vardır. Ancak Hasretî, bunların yanında hemen her Alevî-Bektaşî şairinde görmediğimiz ve ancak daha çok aydınların kullandığı *Bâ-yı Bismillah, Leolake Leolak, Ve'l-fethi, Velekad keremnâ, Yedi Yedullah* terime şiirlerinde yer vermiştir. Diğer taraftan onun -kusurlu da olsa- aruz ölçüsüyle (Şiir no: 4) şiirler yazması onun bu yolda belli bir birikime sahip olduğunu göstermektedir.

Âşık Edebiyatının önemli kaynaklarından birisi olan şairnelerde Hasretî mahlaslı iki şaire rastlamaktayız. Birisi 1929'da Kars'ın İncesu köyünde doğup 2001 yılında Kayseri'de vefat eden XX. yüzyılın önde gelen âşıklarından olan Hasretî; diğeri de bu yazımızda konu ettiğimiz Hasretî'dir.

Tanıtmaya çalıştığımız Hasretî'nin adı iki şairnamede geçmektedir. XIX. yüzyıl âşıklarından Derviş Ali, şairnamesinin bir dörtlüğünde;

*İbrahim İsmail hub-ı Hasretî
Cemalin görenler alır muradı
Mü'min olan burda geçer Sırat'ı
Mürvet günahımız başışla sultan¹*

diyor. XVIII. ve XIX. yüzyılda yaşamış olan Hızrî de şairnamesinin aşağıdaki dörtlüğünde; birkaç şairi zikrederken Hasretî mahlasına da yer vermektedir.

*Kadîmî, Nedîmî, nidâ-yı aşkı
Hasretî, Revnakî, sadâ-yı aşkı
Bursalı Yazıcı fezâ-yı aşkı
Bilmeyüp dolaşdı gezdi gurbet²*

Belirttiğimiz gibi Derviş Ali XIX. Hızrî de XVIII.-XIX. yüzyılda yaşamış şairlerdir. Bu demektir ki, Hasretî'nin XIX. yüzyılda hatta Hızrî'deki sözlerden cesaret alarak ve biraz daha geriye gidersek XVIII. yüzyılda yaşadığı hükmüne varabiliriz.

Bugüne kadar Hasretî hakkında en geniş bize bilgiyi İsmail Özmen vermiştir. Özmen, Alevi-Bektaşî şiirleri antolojisi adlı kitabında Hamdullah Çelebi (1767-1836) ile Hasretî'nin aynı kişi olduğuna dikkati çeker. Hamdullah Çelebi şiirlerinde "Hamdullah" ve "Hamdi" mahlaslarını, sürgünde bulunduğu yıllarda da "Hasretî" mahlasını kullanmıştır. Özmen'in konuyla ilgili tespitleri şunlardır:

"... asıl adı Mehmet Hamdi'dir. Hamdullah Çelebi, Feyzullah Çelebi'nin büyük oğludur. 1824 yılında babasının ölümü üzerine Hacı Bektaş Veli Dergâhı'na postnişin olmuştur. Osmanlı padişahı mahmut II, Yeniçeri teşkilatını lağvedince, 23 Cemaziyel ahır 1243 (20 Aralık 1827) tarihli fermanla Hamdullah Çelebi'yi Amasya'ya sürgün etmiştir."³

Hasretî'nin yaşadığı devir, tahsil durumu ve yöresi hususunda bizim yukarıda bilgilerle ulaştığımız Özmen'in verdiği bilgiler örtüşmektedir. Bu bakımdan Özmen'le aynı kanaati taşıdığımızı söyleyelim. Ancak onun doğduğu yer, yetişmesi ömrünü geçirdiği yerler hakkında bilgi verebilmek için yeni belgeleri beklememiz gerekiyor.

Şiirlerinden de anlaşılacağı gibi derin tasavvuf kültürüne sahip bir şairdir. 10. ve 20. cönklerden alıp buraya kaydettiğimiz "Miraçname"si Hasretî, cem ayinlerinde söylenen meşhur bir şiirdir. Konu gereği kullanmaya mecbur olduğu birtakım dini ve tasavvufi terimler dışında dili oldukça sade, şiir tekniği sağlam bir şairdir. Buraya kaydettiğimiz on üç şiirden biri 8, on bir şiir de 11 hecelidir. Şiirlerden birisi de aruz vezni ile yazılmıştır. Söz konusu şiirlerden 2,

¹ Bülent ŞAHİN, *Sivas Kaynaklı Cönkler Üzerine Bir Tetkik*, Sivas 1996, s. 50-52. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) (Şiirin tamamı 19 dörtlüktür.)

² Şükrü ELÇİN, *Halk Edebiyatı Araştırmaları I*, Ankara, 1988, s. 235.

³ İsmail ÖZMEN, *Alevi-Bektaşî Şiirleri Antolojisi*, C.III, Ankara, 1998, s. 197.

8, 9, 12, 14 ve 17 numaralı şiirler Özmen tarafından da yayımlanmıştır. Biz burada bahsettiğimiz şiirleri tekrar kaydetmeme yahut onları karşılaştırması yaparak yayımlama yerine onları cönklerde okuduğumuz gibi aynen kaydetmenin daha yerinde bir davranış olacağını düşündük ve böylelikle bundan sonraki araştırmacılara daha sağlıklı inceleme yapma imkânı hazırladık.

-1-

Bu deme hor bakma mevali isen
Sende bu irenkten ol yâre yâre
Bu bir gizli sırdır sürenler bilir
Hakikât güllerin der yâre yâre

Gerçek olam dersin hak sözü ara
Arif ulaştırır yetdiği yere
Sadıklar "Hak" derler "lâ" demez zira
Hak deyince hak olur sır yâre yâre

Üç huruftan yedi huruf derdinden
Bencileyin derdimendler derdinden
Evliyalar göçmüş benlik yurdundan
Sen de ol irenkten ol yâre yâre

Serinden varından başından geçip
Yahşyı yamanı fark edib seçip
Bir kâmil mürşidin dolusun içip
Anda sâkin olup der yâre yâre

HASRETÎ'yim kimse bilmez hâlimi
Yâdlara derdirmem gonca gülümü
Hoyratlara uğratamam yolumu
Serim fedâ olsun bir yâre yâre
(1 / 13-14)*

-2-

MİR'AT-I MİR'AÇ-NÂME

"Kün" dedi karar eyledi
Yeri göğü arşullahı
Çar Enasir" hâlk eyledi

* İlk rakam cönk, ikinci rakam ise sayfa numarasını gösterir.

Âdem-i Safiyullah'ı

Evvel Adem Hakk'ı bildi
Başına çok haller geldi
Alnına bir top nur indi
Âdem bildi Nûrullah'ı

"Velekad keremnâ" dedi
Melekler secdeye indi
İblis mel'un âsi oldu
Takındı lanetullahı

Adem'den zürriyet geldi
Hak emri dört gürûh oldu
Dördüne dört ta'at verdi
Evvel zikri Zikrullah'ı

Bir meniden izhar oldu
Adem'den nur Şit'e geldi
Ehl-i Hakk'ı tahkik bildi
Ve hem Şit Nebiyullah'ı

Açıldı Haşimi ırağı
Mustafa Murtaza tariki
Bunca nebiler firağı
İbrahim Halilullah'ı

Halil'in evladı gelip
Ol zaman nur iki olup
Abdullah'dan Ebu Talip
Bilen bildi Beytullah'ı

Dü cihan güneşi Ahmed
Vahiy geldi oldu irşâd
Kâfirler ne bilsün ahad
Olıser Sırullah'ı

Abdullah'tan nebi zuhur
Dü cihanda oldu fahir
Ebu Talip'den etti zahir
Ali'yyün Velilullah'ı

Hak emretti Cebrail'e

“Habibim Mi'raca gele”
 Önce delili ola
 Cebrâil Emirullah'ı

Dosdun selâmını aldı
 Gönülleri şâdi kıldı
 Cebrail rehberi oldu
 Seyr eyledi Arşullah'ı*

Sidret-ül-münteha vardı
 Cebrail önünde durdu
 “Bundan öte sana verdi
 Sen görürsün ol Allah'ı”

Yalnız çıkarmak ister
 Allah'dan olaydı destur
 Arş melekleri muhtaçtır
 Görmeye Habibullah'ı

Arş-ı muazzamdan girdi
 Orda çok çok hâller gördi.
 Orada bir nişan virdi
 Hâtem-i Nebiyullahı

Yetmiş iki yerden geçti,
 Hakk'ın emri ile açtı.
 Birinci perdeye ulaştı,
 Göründü Hikmetullahî

Ayak üzerine kalkdı
 “Destur Ya Habibim” dedi
 “Utandırım Ya Rab” dedi
 Uzat destin Yedullah'ı

Cenâb-ı Hak el uzattı
 Nûrı âlemi bezetti
 Dü cihân fahrı gözetti
 Gördü Hatemin Vallahi

---

* Bu dördlük 10 numaralı cönkte şu şekildedir:

*Dostun selâmını verip
 Göklere yarıkulup
 Cebrâil'i rehber bilip
 Arzu ettiler Allah'ı*

Yedinci yerde idiler
 Habib maksuduna irer
 Doksan bin kelâmı sorar
 Danışdı Kelâmullah'ı**

Otuz bini şerîatta
 Otuzbini tarîkatta
 Otuz bini hakîkatta
 Velî bilür Setrullah'ı

Olanları bilir bilen
 Hakikate aşık olan
 Gördü ki bir mahbûb oğlan
 Habib bildi Sırrullahı***

Destur aldı gitmek için
 Âleme irşâd etmek için
 Mü'minler vird tutmak için
 Tevhid virdi Zikrullah'ı

Kudret hazinesin bilip
 Özüne iki sâil gelüp
 Engüri hediyeye alup
 Secde edip Babullah'ı

Kırklar yolunu gözetti
 Vardı kırkları şâz etdi
 Oturdu bir niyaz etdi
 Selman sundu keşküllahı

Selman'a bir üzüm verdi
 Yar yarı ol demde gördü
 Cümlesi pervâne girdi
 Döşediler aşkullahı

Kırklar muradını aldı.
 Esrar-ı Hak galib oldu
 Muhammed evine geldi
 Gördü Ali Keremullah'ı*

** Bu dörtlük 20 numaralı cönkte yoktur.

*** Bu dörtlük 10 numaralı cönkte yoktur.

* Bu dörtlük 20 numaralı cönkte yoktur.

Ali anda niyaz eyler,
Doksan bin kelâmı söyler,
Hatem'e temenni eyler
Verdi Şâh emrullah'ı**

Çâr emânet fakrı geldi
Muhammed Ali'ye verdi
Ahir sahibi var idi
Bektaş-ı Kadesullah'ı

Şah Hasan Hüseyin geldi
İmam Zeynel pârelendi
İmam Bakır şehid oldu
Ol sırr-ı Kutbullah'ı

İmam Ca'fer din rehberi
Musa'yı Kâzım serveri
Olalım Rıza ciğeri
Tutalım tarikullahı

Takî Nakî Şâh Askerî
Anlar birbirinin yar
Mehdi mü'min intizârı
Tiz gele zamanullahi

Kutb-ı âlem Hünkâr geldi
Emânet sahibini buldu
Cümle erler nasîb aldı
Bağlandı rızaullahi***

Bendesin alıp araya
Varınca bakî saraya
Bu HASRETÎ bî-çâreye
Şef'aat eder inşallah
(10/23-28, 20/123-124)

-3-

Felek senden bize bu mu hidâyet
Aksine döndürdün çarh-ı devranı

** Bu dörtlük 20 numaralı cönkte yoktur.

*** Bu dörtlük 20 numaralı cönkte yoktur.

Yüz bin ülke yüz bin şehr-i vilâyet
Haraba döndürdün cümle cihanı

Bakmaz mısın aşıkların derdine
Hayaline ezberine virdine
Nakes konu cömertlerin yurduna
Tilki kovar ülkesinden arslanı

Sultan Süleyman'ın katında iken
Şikârı dostunun destinde iken
Her kuş kanadının altında iken
Sarı kebe telef etti şahini

Ancak bu cefâyâ sabr etti Eyüp
Hüdâ'nın cefasın safaya sayup
Cahiller kâmile "Sen bilmen" deyip
Beyhudeler ciran etdi insanı

Ey HASRETÎ niye geldin cihana
Bilmedin mi eski devran bu hâne
Evvel kullar yalvarırdı Sultan'a
Şimdi minnetç'etdin kula sultanı
(4/17, 20/431-432)

-4-

Fâ ilâ tün / Fâ ilâ tün / Fâ ilâ tün / Fâ i lün*

Ey gafil gafletten uyan halk eden Settara bak
İki cihânın güneşi Ahmed-i Muhtar'a bak
Erişegör Ehl-i Beyt'e kalmayasın zulmette
Bende-i handân derler Haydar-ı Kerrâr'a bak

Şâh Hasan hulk-ı Rıza'nın zehrini nûş eyledin
Şâh HüseyinKerbelâ'da ceng ü savaş eyledin
Vermedi münkire aman bağrını taş eyledin
Açtı cihânı seraser hub-âlem Hünkâr'a bak

Şâh-ı RızaŞâh-ı Server şehit oldu Hakk için
Takimülkümüzde sultan canımız almak için
Naki yoluna ser vermen dinimizin pek için

* Şiirin bazı dizelerinin ölçüleri kusurludur.

Gezme cihânda serseri bir özcecik kere bak

Askerî'ne asker olup din yoluna kıl gaza
 Çıkagele Mehdî birgün münkire kıla ceza
 Huzur-ı mahşer denince bir senet gerek bize
 HASRETİ der geniş yerde var başına çare bak
 (7/179-180)

-5-

Gel Yezid evlâdı inkâr eyleme
 Dertl'olun derdine dermân bulaman
 Dönüp M(u)aviye'den ikrar eyleme
 Mahşer meydanında ferman alaman

Yüz yiğirmi dört bin nebi serveri
 Hasan Hüseyin'in nesli evveli
 İmam Zeynel Bakır gevherin kânı
 İkrâr etmeyince Hakk'ı bulaman

İmam Ca'fer Hakk'ın dîdarı nuru
 Kâzım Musa Rıza mü'minin varı
 Takî Nakî Hasan Ali Askerî
 Muhammed Mehdi'ye cevap veremen

Muhammed'in nesli Ali'den geldi
 Şems-i .....de secdeye indi
 Mü'min bi'at edip sücud eyledi
 Eğer fehm etmezsen nasib alaman

Esirin imamı Seyyid Fazlullah
 Didar-ı Peygamber nur-ı aynullah
 Karnını taş etti inanın billah
 Bende kılmayınca secde kılaman

HASRETİ'nin bu sözleri vâcibdir
 Efendim şanına Kurân şahiddir
 İsmi yedi esma yedi ayetdir
 Kulluk etmeyince necât bulaman
 (20 / 18-19)

-6-

Bedehşan kaçkını pur hayınları
 Muhabbet olur mu Lut Kavmi'yinen
 Kufe'de hilali atdılar hatta
 İltifat olur mu Lut Kavmi'yinen

Aslı Şam olanda fayda bulaman
 Yüz bin puta tapsan Hakk'ı bilemen
 Peygambere ümmet vas(ı)ta olaman
 Sen yakın olursan Lut Kavmi'yinen

Terk eyle bu cismi Hak senden bezer
 Hain olan sofu yalanlar düzer
 Şeyh Ca'fer onların dersini yazar
 Girilmez erkâna Lut Kavmi'yinen

İkrârı bilmeyen inkâra lanet
 Hünkâr'ı bilmeyen gümraha lanet
 HASRETÎ der cümle düşmana lanet
 İkrarını ..... Lut Kavmi'yinen
 (20 / 148)

-7-

Ehl-i irfan derilince bir yere
 Hakikâten haber alanlar gelsin
 Hacı Bektaş Veli Kutbülârifin
 Hünkâra biatı olanlar gelsin

Yanlış yola gidip azan gelmesin
 Cihanda serseri gezen gelmesin
 Delilsiz sohbeti düzen gelmesin
 Ehl-i beyt yolunu bilenler gelsin

Bir özün bilmeze biat etmeyen
 Körlerin gittiği yola gitmeyen
 Zerrece kalbinde hile tutmayan
 Pak edip özünü silenler gelsin

Kâmil gerek kendi özün bilmeye
 Hakk'ı icra edip yüze gülmeye
 Dünya malı için gamda kalmaya
 Gayret kılıcını çalanlar gelsin

HASRETÎ sözümü işit gel beri
 Fırsant elde iken bulagör yâri
 Dört kapıdan kırk makamdan ileri
 Ulaşıp nasibin alanlar gelsin
 (1 / 47-48, 2/35)

-8-

Hünkâr Hacı Bektaş sırr-ı Ali'ye
 Bi'at etmeyene iman mı vardır
 Vahid Vallah deyü tasdik edince
 Ya gayrı kimseye peyman mı vardır

Bâ-yı Bismillah'ta okunan âyet
 Dört kitap tanıktır hakkında gâyet
 Mürebbi mürşidlik onda tamamet
 Dedi Habibullah güman mı vardır

Levlake şanında delildir bürhan
 Yedi Yedullahım deyiptir Sübhan
 Biat benim deyip Şimir-i Mervan
 Hüseyin-i Kerbelâ'ya zaman mı vardır

La'net olsun batıl yola gidene
 Hünkâr evlâdını inkâr edene
 Ehl-i Beyt'ten gayrıya ikrar edene
 Şeytan tapusuna derman mı vardır

Ey HASRETÎ ikrar iman uluya
 Sırr-ı Sultan Balım Kızıl Deli'ye
 Ana sek getüren Mervan kuluya
 Ehl-i Beyt'ten gayriye iman mı vardır
 (1 / 45-46, 2/33-34)

-9-

Eğer mü'minliğe gayret edersen
 Mü'minin bir gizli hâli gerektir
 Bir kâmil mürşide biat edersen
 Evlâd-ı Ali'den eli gerektir

"Men âref" sırrını bilmeyen nâşi
 Pîrinin uğruna verir mi başı

Âl-i İmran olan sırr-ı Bektaşî
Gönül bahçesinin gülü gerektir

“Men âref” sırrını bilmeyen nâdan
Ehl-i beyt yoluna can fedâ eden
Esrar-ı hakikat ilm-i cavidan
Her şeyden haberdar dili gerektir

Gerçekler madeni gülü hâr olmaz
Bin yıl emek çeksen kalan yar olmaz
Cihânda sorarsan “bilmem” der olmaz
Bileni bulmanın yolu gerektir

Ey HASRETÎ emeğini zay etme
Şâhin avın kargalara pay etme
Cevahiri çay taşına tay etme
Her şeyin emsali bile gerektir
(12 / 62-63)

-10-

Gel Ali sırrına ereyim dersen
Hacı Bektâş tarıkına giregör
On ik'mamları göreyim dersen
Evlad-ı mürsele serin veregör

On ik'aydır On İk'mâm nişanı
Hem kocar genceler görmem mi anı
Kalbi eskidikçe yeniler teni
Aç gözünü bi'atını kılğör

Eriş Ehl-i Beyt'e dâmenini tut
“Yedullah” ayetin üstüne okut
Hatt(-ı) üstüva sırrın oku hatmin et
Divan-ı dergâhta makbul olagör

Şu dünya dediğin deniz misali
Ehl-i Beyt'tir Nuh gemisi emsali
Birleşip el veren görmez esfeli
Can çıkmadan başına bir çare gör

Ey HASRETÎ sözüm budur alana
Deccal kavmi emek verir talana

İkrar îmân kapısını bulana
Baş indir babına yüzler süregör
(5/30-31, 7/58-59, 20/174-175)

-11-

Ehl-i Beyt On iki imam aşkına
Canını odlara atmak görünür
İlm-i hakikatten anlar duyarsın
Varıp bir kerecik yetmek görünür

Rehberin destinden can u gönülden
Eğer anlar isen dört kitap bundan
Yüz sürüp payına On ik'İmamdan
Hüsün'in demenin tutmak görünür

Cebraîl'e rehberdir aslı nurdandır
Bu sır gayet sır içinde sırdandır
Hünkâr-ı Hacı Bektaş Şâh-ı Merdandır
Aslı Horasan'dan gelmek görünür

Cümle evliyaya ser-firâz oldu
Ol vakit inanan îmânın buldu
Gör sofi yoluna çok lânet oldu
Bektaşiler yolu ulu görünür

Ali ile Muhammed de geldiler
Sırrı diyenleri bâtil kıldılar
Billah onlar mürşidini buldular
Varıp bir mürşide ermek görünür

Erenler bâbının yolu erkânı
Hakk Teâlâ onu halk etti kani
Hakikat burcuna dikti nişânı
İk'isimde kendi bir don görünür

Kulak verme şu dünyanın zevkine
Bugün fırsat elde koma yarına
Erkan tıraş olup hak dîdarına
HASRETÎ de der ki ermek görünür

(16 / 17)

-12-

Ey çeşm-i muhabbet zülf-i perîşan
 Bu serim yoluna kurban görünür
 Neyler bu cihânı derdine düşen
 Kiblem meydandadır ferman görünür

Takatim tak eder kaddimi büker
 İntizâr olanlar kanlı yaş döker
 Ruhsarın "Ve'l-fethi" lisanın çeker
 Kaşın arasında Kur'an görünür

Cemâlinde vechinde yayılan nûrlar
 Ârife ayandır fark etmez körler
 Efendimin nazar ettiği yerler
 "Kâbe-i Beytullah" Rahman görünür

Görenler Serveri âlemler mâhı
 Gönlümün arzusu erenler şâhı
 Yine kime koydun dert ile âhı
 Ey tabîp destinden derman görünür

HASRETÎ'm der sağa hile katılmaz
 Sıdk ile sevenler taşra atılmaz
 Rahmetinin nahyetine yetilmez (nahyetine: nihayetine)
 Dergâhında lutf-ı ihsân görünür
 (12 / 76-77)

-13-

Aşk-ı hayâlin gitmez oldu serimden
 Fehm edip kendini gören gam çekmez
 Can cana baş başa didar didara
 Sağ yare serini veren gam çekmez

Ol zaman can olan cananın arar
 (Bil) Hakk'a hak sadık dost olan yarar
 On iki kapıdan içeri girer
 Sıdkınan Arafat'a eren gam çekmez

Tac-ı devlet vurur nişanlı olur
 İlm ile cesedi batında yunur
 Bin bir can içinde eşini tanır
 Gediğinde merdan duran gam çekmez

Ey HASRETÎ böyle buldum gerçeđi
Seni fehm etmez mi arifin bini
Sencileyin meydanda haddini tanı
Sırr-ı hakikate eren gam çekmez
(20 / 366)

* * *